

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
NIILA JÄÄSKINENA
przedstawiona w dniu 12 grudnia 2012 r.¹

Sprawy C-201/11 P, C-204/11 P i C-205/11 P

**Union of European Football Associations (UEFA)
Fédération internationale de football association (FIFA)
przeciwko**

Komisji Europejskiej

Odwołanie — Telewizyjna działalność nadawcza — Telewizja bez granic — Artykuł 3a dyrektywy 89/552/EWG — Dyrektywa 97/36/WE — Przepisy wydane przez państwo członkowskie w odniesieniu do wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, które nie mogą być przedmiotem wyłącznych praw do transmisji telewizyjnej — Decyzja Komisji stwierdzająca zgodność środków z prawem Unii — Uprawnienia kontrolne Komisji — Mistrzostwa Europy w piłce nożnej UEFA — Mistrzostwa świata FIFA — Prawo własności

1. Przedmiotem niniejszych odwołań są spory dotyczące zasadniczo zakresu badania przez Komisję Europejską wykazu wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa państwa członkowskiego (zwanego dalej „wykazem krajowym”), który może sporządzić każde państwo członkowskie na podstawie art. 3a ust. 1 dyrektywy 89/552/EWG².
2. Celem wpisu wydarzenia do wykazu krajowego jest zapewnienie szerokiej publiczności możliwości oglądania tych wydarzeń bezpośrednio lub w ramach retransmisji w telewizji ogólnie dostępnej. W ciągu trzech miesięcy od zawiadomienia przez państwo członkowskie Komisja zobowiązana jest do zbadania zgodności z prawem Unii wykazu krajowego oraz poinformowania innych państw członkowskich w celu zapewnienia wzajemnego uznania z ich strony.
3. W sprawie C-201/11 P Union of European Football Associations (Europejskie Zrzeszenie Związków Piłki Nożnej, zwana dalej „UEFA”) żąda uchylecia wyroku Sądu z dnia 17 lutego 2011 r. w sprawie UEFA przeciwko Komisji³, w którym Sąd potwierdził ważność decyzji 2007/730/WE⁴, w której instytucja ta zatwierdziła wpisanie całości mistrzostw Europy w piłce nożnej UEFA (zwanym dalej „mistrzostwami Europy”) do wykazu krajowego Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Dyrektywa Rady z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz.U. L 298, s. 23), zmieniona dyrektywą 97/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 czerwca 1997 r. (Dz.U. L 202, s. 60) (zwana dalej „zmienioną dyrektywą 89/552”).

3 — T-55/08, Zb.Orz. s. II-271.

4 — Decyzja Komisji z dnia 16 października 2007 r. w sprawie zgodności z prawem wspólnotowym środków przyjętych przez Zjednoczone Królestwo na mocy art. 3a ust. 1 dyrektywy 89/552 (Dz.U. L 295, s. 12).

4. W sprawie C-204/11 P Fédération internationale de football association (Międzynarodowa Federacja Związków Piłki Nożnej, zwana dalej „FIFA”) żąda uchylenia wyroku Sądu z dnia 17 lutego 2011 r. w sprawie FIFA przeciwko Komisji⁵, w którym Sąd potwierdził ważność decyzji 2007/479/WE⁶, w której instytucja ta zatwierdziła wpisanie wszystkich meczów rozgrywanych w ramach mistrzostw świata FIFA (zwanym dalej „mistrzostwami świata”) do wykazu krajowego Królestwa Belgii.

5. W sprawie C-205/11 P FIFA żąda uchylenia wyroku Sądu z dnia 17 lutego 2011 r. w sprawie FIFA przeciwko Komisji⁷, w którym Sąd potwierdził ważność decyzji 2007/730, w której instytucja ta zatwierdziła wpisanie wszystkich meczów rozgrywanych w ramach mistrzostw świata do wykazu krajowego Zjednoczonego Królestwa.

6. Chociaż wnoszące odwołania stowarzyszenia zarzucają Sądowi, że popełnił szereg naruszeń prawa, to zarzuty podniesione przed Trybunałem obejmują zasadniczo dwie kwestie prawne, które zasługują na dokładniejsze zbadanie. Po pierwsze, należy zbadać problematykę wykładni art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552. Po drugie, niniejsze odwołania wymagają analizy charakteru statusu prawnego organizatora wydarzeń sportowych w świetle praw podstawowych Unii.

7. Wreszcie należy podkreślić, że wykazy krajowe w rozumieniu art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552 stanowią akty dotyczące dużych wydarzeń kulturalnych i sportowych, których zakres wykracza znacznie poza zjawisko piłki nożnej. Figurują na nich bowiem, zależnie od wyboru państw członkowskich, w Belgii – finał konkursu muzycznego Królowej Elżbiety i mistrzostwa Belgii w kolarstwie, a w Zjednoczonym Królestwie – puchar świata w krykiecie i finał turnieju tenisowego Wimbledon. W ramach procedury weryfikacji wykazów krajowych, rozpatrywanych w całości, uzasadnienie decyzji Komisji należy zbadać w sposób ogólny, tak aby nie prowadzić do sztucznego rozczłonkowania odnośnych aktów⁸.

I – Ramy prawne

8. Motyw 18 dyrektywy 97/36 stanowi⁹:

„[...] Istotne jest, aby państwa członkowskie miały możliwość podjęcia środków mających na celu ochronę prawa do informacji i zapewnienie szerokiego dostępu widzom do telewizyjnej relacji [z] wydarzeń krajowych lub zagranicznych o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, takich jak igrzyska olimpijskie, puchar [mistrzostwa] świata i mistrzostwa Europy w piłce nożnej; w tym celu państwa członkowskie zachowują prawo do podejmowania środków zgodnych z prawem wspólnotowym, mających na celu regulację wykonywania wyłącznych praw do transmisji takich wydarzeń przez znajdujących się w ich kompetencjach nadawców telewizyjnych”.

5 — T-385/07, Zb.Orz. s. II-205.

6 — Decyzja Komisji z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie zgodności z prawem wspólnotowym środków przyjętych przez Belgię na mocy art. 3a ust. 1 dyrektywy 89/552 (Dz.U. L 180, s. 24).

7 — T-68/08, Zb.Orz. s. II-349.

8 — Zaznaczam w tym względzie, że wykaz skonsolidowany dla Belgii obejmuje ponad 20 wydarzeń, a wykaz Zjednoczonego Królestwa zawiera ich 19. Przyznając, że rzeczony wykazy mają charakter fakultatywny, pragnę zauważyć, że przy założeniu, iż każdy z wykazów krajowych obejmuje około dwudziestu wydarzeń, Komisja powinna uruchomić znaczne środki administracyjne, aby mieć możliwość zbadania w sposób szczegółowy treści i uzasadnienia wykazów krajowych wszystkich państw członkowskich.

9 — Dyrektywa 97/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 czerwca 1997 r. zmieniająca dyrektywę Rady 89/552/EWG, w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz.U. L 202, s. 60, zwana dalej „dyrektywą 97/36”).

9. Zgodnie z art. 3a ust. 1 i 2 zmienionej dyrektywy 89/552:

„1. Każde państwo członkowskie może, zgodnie z prawem wspólnotowym, podjąć środki zapewniające, aby nadawcy telewizyjni podlegający jego kompetencji nie transmitowali na prawach wyłączności wydarzeń, uznawanych przez te państwa członkowskie za mające doniosłe znaczenie dla społeczeństwa, w sposób pozbawiający poważną część widowni w tym państwie członkowskim możliwości oglądania tych wydarzeń w bezpośrednim przekazie lub w retransmisji w ogólnie dostępnej telewizji. Z tego względu zainteresowane państwo członkowskie sporządza wykaz określonych wydarzeń, krajowych lub nie, które uznaje za mające doniosłe znaczenie dla społeczeństwa. Sporządza ten wykaz w jawny [zrozumiały] i przejrzysty sposób, w stosownym i właściwym czasie. Równocześnie zainteresowane państwo członkowskie określa również, czy wydarzenia te powinny być dostępne w całości czy częściowo, w bezpośrednim przekazie lub, tam gdzie to konieczne lub stosowne z obiektywnych względów interesu publicznego, w całości lub częściowo retransmitowane.

2. Państwa członkowskie zawiadamiają bezzwłocznie Komisję o każdym środku podjętym, lub który ma być podjęty na mocy ust. 1. W terminie trzech miesięcy od zawiadomienia Komisja sprawdza, czy środki te są zgodne z prawem wspólnotowym, i powiadamia inne państwa członkowskie. Komisja zasięga opinii komitetu ustanowionego na mocy art. 23a i niezwłocznie publikuje w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* podjęte środki oraz, co najmniej raz w roku, skonsolidowany [ujednolicony] wykaz środków podjętych przez państwa członkowskie. [...]”.

II – Przebieg postępowań przed Sądem, zaskarżone wyroki i przebieg postępowania przed Trybunałem

10. W ww. wyroku w sprawie T-55/08 UEFA przeciwko Komisji Sąd oddalił wszystkie zarzuty podniesione przez UEFĘ przeciwko decyzji 2007/730. W ww. wyrokach w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji i w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji Sąd oddalił wszystkie zarzuty podniesione przez FIFĘ przeciwko decyzjom 2007/479 i 2007/730, odpowiednio.

11. W odwołaniu w sprawie C-201/11 P, złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 27 kwietnia 2011 r., UEFA wnosi do Trybunału o uchylenie ww. wyroku w sprawie T-55/08 UEFA przeciwko Komisji, stwierdzenie nieważności części spornej decyzji 2007/730 i obciążenie Komisji kosztami postępowania. W odwołaniach w sprawach C-204/11 P i C-205/11 P, złożonych w sekretariacie Trybunału w dniu 28 kwietnia 2012 r., FIFA wnosi do Trybunału o potwierdzenie, co się tyczy dopuszczalności, ww. wyroków w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji i T-68/08 FIFA przeciwko Komisji; o uchylenie tych wyroków w zakresie, w jakim zatwierdzają one, odpowiednio, wpisanie meczów „drugorzędnych” mistrzostw świata do wykazu krajowego Królestwa Belgii i meczów „drugorzędnych” mistrzostw świata do wykazu krajowego Zjednoczonego Królestwa; o wydanie orzeczenia ostatecznego zgodnie z art. 61 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i obciążenie Komisji kosztami poniesionymi przez FIFĘ w pierwszej instancji i w ramach niniejszych odwołań.

12. UEFA, FIFA, Komisja, rząd Zjednoczonego Królestwa i rząd belgijski przedstawiły uwagi na piśmie i wzięły udział w rozprawie, która odbyła się w dniu 13 września 2012 r.

III – Uwagi wspólne dla trzech odwołań

13. Główne zagadnienie prawne, które zostało podniesione w sprawach przedstawionych Trybunałowi, dotyczy koncepcji uprawnień kontrolnych przyznanych Komisji na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, koncepcji opartej na modelu kompetencji uznaniowych usytuowanych na różnych szczeblach procesu decyzyjnego w ramach prawa Unii. Inne zagadnienie, które ma charakter horyzontalny i które jest istotne dla wszystkich trzech odwołań, dotyczy zarzucanego naruszenia prawa własności. Proponuję wyjaśnić te zagadnienia w pierwszej kolejności, tak aby następnie móc zbadać zarzuty specyficzne dla każdego z trzech odwołań.

A – W przedmiocie charakteru kontroli sprawowanej przez Komisję na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552 oraz wykładni zakresu tego przepisu

14. Tytułem wstępu przypominam, że dyrektywa wiąże będące jej adresatem państwo członkowskie co do przewidzianego w niej rezultatu, pozostawiając władzom krajowym kompetencje w zakresie wyboru formy i środków służących osiągnięciu tego rezultatu. Jeśli chodzi o cel zmienionej dyrektywy 89/552, należy przypomnieć, że jej głównym zadaniem jest zapewnienie swobodnego rozpowszechniania audycji telewizyjnych¹⁰. W tym zakresie zmieniona dyrektywa 89/552 nie zmierza ku pełnej harmonizacji przepisów dotyczących objętych nią dziedzin, lecz przewiduje jedynie minimalne zasady dla utworów emitowanych przez Unię Europejską i przeznaczonych do odbioru na jej terytorium¹¹.

15. Co więcej, należy stwierdzić, że zmieniona dyrektywa 89/552 opiera się na zasadzie kontroli przez państwo członkowskie, z którego pochodzą emisje programów audiowizualnych¹². W tej sytuacji przepisy art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552 stanowią mechanizm szczególny, który przyznaje państwom członkowskim uprawnienie do tworzenia wykazów krajowych i pociąga za sobą w przypadku transmisji transgranicznych kontrolę przestrzegania przez nadawców telewizyjnych podlegających ich kompetencji wymogu dostępu społeczeństwa innego państwa członkowskiego do transmisji określonych wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa w rzeczonym innym państwie członkowskim.

16. Zgodnie z motywem 18 dyrektywy 97/36 w celu ochrony prawa do informacji i zapewnienia szerokiego dostępu społeczeństwa do telewizyjnej relacji wydarzeń mających doniosłe znaczenie państwa członkowskie posiadają kompetencje pozwalające na ograniczenie wykonywania praw wyłącznych do relacjonowania takich wydarzeń.

17. W niniejszej sprawie z art. 3a ust. 1 zmienionej dyrektywy 89/552 wynika wyraźnie, że tylko państwo członkowskie jest uprawnione do sporządzenia wykazu krajowego w celu zapewnienia relacjonowania rzeczonych wydarzeń w telewizji ogólnodostępnej, przy czym wykaz taki zgłaszany jest Komisji. Przepis ten określa zatem rolę, odpowiednio, Komisji i państw członkowskich w procedurze przyjmowania wykazów krajowych, czyli kwestię podziału kompetencji między nimi.

18. Zatem zgodnie ze zmienioną dyrektywą 89/552 państwa członkowskie dysponują pewnym zakresem swobody w ramach wyboru środków, które uznają za najbardziej właściwe do osiągnięcia określonego przez tę dyrektywę celu w kontekście względów kulturowych i społecznych właściwych dla danego kraju. W szczególności art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552 przyznaje organom krajowym zakres uznania w odniesieniu do określenia wykazu krajowego, o ile kompetencja ta jest wykonywana

10 — Jak stwierdził Trybunał w wyrokach z dnia 9 lutego 1995 r. w sprawie C-412/93 Leclerc-Siplec, Rec. s. I-179, pkt 28; z dnia 9 lipca 1997 r. w sprawach połączonych od C-34/95 do C-36/95 De Agostini i TV-Shop, Rec. s. I-3843, pkt 3, głównym celem dyrektywy 89/552, która została wydana na podstawie art. 57 ust. 2 traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 47 ust. 2 WE) i art. 66 traktatu WE (obecnie art. 55 WE), jest zapewnienie swobodnego rozpowszechniania audycji telewizyjnych.

11 — Zobacz wyroki: z dnia 5 marca 2009 r. w sprawie C-222/07 UTECA, Zb.Orz. s. I-1407, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 22 września 2011 r. w sprawach połączonych C-244/10 i C-245/10 Mesopotamia Broadcast, Zb.Orz. s. I-8777, pkt 34.

12 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Mesopotamia Broadcast, pkt 35.

zgodnie z rzeczonym celem zmienionej dyrektywy 89/552, w warunkach odpowiadających określonym w niej wymogom proceduralnym. Dyrektywa ta ustanawia również w motywie 21¹³ pewne kryteria, które należy uwzględnić, aby zakwalifikować dane wydarzenie jako wydarzenie o doniosłym znaczeniu w celu umieszczenia go w wykazie krajowym. Jednakże chodzi tu raczej o kryteria natury aksjologicznej, które odzwierciedlają szczególne uwarunkowania wiążące się z tradycją i potrzebami ludności w odnośnym państwie członkowskim.

19. Wynika z tego, moim zdaniem, że kontrola, jaką Komisja może przeprowadzać w odniesieniu do kwestii korzystania przez państwo członkowskie z uprawnień dyskrejonalnych przy sporządzaniu wykazów krajowych, jest ograniczona do zbadania, czy nie został popełniony oczywisty błąd w ocenie. W konsekwencji Komisja zobowiązana jest przede wszystkim do zbadania procedury sporządzania wykazów krajowych w świetle kryteriów przejrzystości i jasności. Ponadto Komisja ma obowiązek zapewnienia, aby wykazy krajowe nie przewidywały odstępstw od podstawowych wolności, wykraczających poza odstępstwa przyjęte przez organ prawodawczy Unii przy uchwalaniu art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552. Podobnie Komisja powinna kontrolować wykazy krajowe z punktu widzenia zasad ogólnych, takich jak zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową. Jednakże moim zdaniem jest oczywiste, że kontrola Komisji musi mieć charakter obiektywny oraz ograniczony zakres.

20. W tym względzie zauważam, że porównywalny model procesu decyzyjnego odbywającego się na wielu szczeblach obowiązuje również w innych obszarach prawa Unii, takich jak dziedzina pomocy państwa, a w szczególności usługi użyteczności publicznej na podstawie art. 108 TFUE. Zakres kontroli, jaką Komisja jest uprawniona przeprowadzić w ramach kontroli decyzji krajowych określających usługi użyteczności publicznej, jest bowiem ograniczony do badania, czy nie popełniono oczywistego błędu¹⁴. Można również powołać się na zasadzie analogii na prawo ochrony środowiska i na podział kompetencji między państwami członkowskimi a Komisją w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych¹⁵.

21. W niniejszej sprawie zamiar przyznania Komisji przez prawodawcę Unii wyłącznie uprawnienia do kontroli zgodności wykazów krajowych, nie zaś uprawnienia do ich zastępowania bądź ujednolicania, które obejmowałoby uprawnienie do samodzielnego sporządzenia wykazu krajowego na podstawie krajowych propozycji, wynika również z prac przygotowawczych nad dyrektywą 97/36.

22. Tak więc na etapie prac komitetu pojednawczego swobodny dostęp do wydarzeń mających doniosłe znaczenie został uznany za priorytet przez Parlament Europejski¹⁶. Przyjęte rozwiązanie kompromisowe zostało oparte na zasadzie ochrony interesów obywateli, ponieważ państwa członkowskie mogą sporządzać wykazy krajowe, które po zawiadomieniu Komisji są wzajemnie uznawane przez inne państwa, które z kolei zobowiązują się do ochrony retransmisji ogólnodostępnych i nieodpłatnych, „gdy tylko jest to konieczne lub stosowne z obiektywnych względów interesu publicznego”¹⁷. W istocie analiza prowadzona przez Komisję stanowi wstępny etap procedury wzajemnego uznawania ustanowionej w art. 3a ust. 3 zmienionej dyrektywy 89/552.

13 — „Wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa powinny, do celów niniejszej dyrektywy, spełniać określone kryteria, to znaczy, że powinny to być nadzwyczajne wydarzenia budzące zainteresowanie ogółu widowni w Unii Europejskiej lub w danym państwie członkowskim, czy też w znacznej części danego państwa członkowskiego, i zorganizowane z wyprzedzeniem przez organizatora, który jest zgodnie z prawem upoważniony do sprzedaży praw dotyczących tego wydarzenia”.

14 — Wyrok Sądu z dnia 12 lutego 2008 r. w sprawie T-289/03 BUPA i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-81, pkt 220.

15 — Wyrok z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie C-505/09 P Komisja przeciwko Estonii, pkt 49 i nast.

16 — Dokument 1995/0074 (COD-10/06/1997). Tekst przyjęty w trzecim czytaniu.

17 — Sprawozdanie z dnia 3 czerwca 1997 r. na temat projektu wspólnego, zatwierdzonego przez komitet pojednawczy, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Rady 89/552/EWG w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej [C4-0203/97-95/0074(COD)].

23. Pragnę ponadto zauważyć, że w trakcie unowocześnienia obowiązujących zasad, mającego na celu uwzględnienie rozwoju technologicznego i handlowego europejskiego sektora audiowizualnego, poprzez przyjęcie dyrektywy 2007/65/WE¹⁸, mechanizm sporządzania wykazów krajowych przez państwa członkowskie zachowano bez zmian¹⁹.

24. Co więcej, należy zaznaczyć, że art. 3a ust. 2 zmienionej dyrektywy 89/552 wprowadza możliwość określenia, w razie potrzeby, czy rodzaj wydarzenia wchodzi w zakres stosowania dyrektywy w drodze procedury zwanej „komitetową”, ustanowionej w art. 23a dyrektywy 97/36. Komitet kontaktowy ustanowiony na mocy tego przepisu pozwala organizować konsultacje oraz regularną wymianę informacji ze wszystkimi uczestnikami rynku telewizyjnego.

25. Stąd wniosek, że w procesie podejmowania decyzji Komisja nie może w żaden sposób ograniczyć się do automatyzmu w weryfikacji wykazów krajowych. Przeciwnie, Komisja jest zobowiązana, w granicach przyznanych jej uprawnień dyskrejonalnych, do poszanowania, między innymi, zasady dobrej administracji, z którą związany jest obowiązek starannego i bezstronnego rozpoznania przez właściwą instytucję wszystkich istotnych okoliczności danej sprawy²⁰. Jednakże taka kontrola nie wyklucza powtarzania identycznych sformułowań zawartych w decyzjach, ponieważ kryteria, wedle których Komisja bada, czy istnieją oczywiste błędy w ocenie dokonanej przez państwa członkowskie, pozostają bez zmian.

26. Ponadto należy przypomnieć zakres kontroli sądowej sprawowanej w odniesieniu do decyzji Komisji, takich jak będące przedmiotem postępowania głównego.

27. W istocie, zważywszy na to, że uprawnienie do weryfikacji wykazów krajowych, którym dysponuje Komisja, jest ograniczone, kontrola dokonanej w tym względzie przez Komisję oceny, jaką winien przeprowadzić Sąd, także nie może przekroczyć tej granicy. Zatem kontrola ta powinna pozostać zawężona i ograniczyć się do zbadania, czy Komisja słusznie stwierdziła, że państwo członkowskie popełniło oczywisty błąd, czy też wykluczyła taką ewentualność. Ponadto sprawowana przez Sąd kontrola polega na weryfikacji tak przestrzegania przez Komisję zasad proceduralnych i zasad dotyczących uzasadnienia, jak i prawdziwości ustaleń faktycznych oraz braku oczywistego błędu w ocenie stanu faktycznego, naruszenia prawa lub nadużycia władzy²¹.

28. Wreszcie, co się tyczy kwestii ewentualnych ograniczeń podstawowych wolności w ramach rynku wewnętrznego, które to kwestie są podnoszone w odwołaniach wniesionych do Trybunału, uważam za stosowne przypomnieć kilka uwag o charakterze ogólnym, dotyczących treści zmienionej dyrektywy 89/552.

29. Po pierwsze, mimo iż zmieniona dyrektywa 89/552 ma za cel stworzenie ram prawnych telewizyjnej działalności nadawczej na rynku wewnętrznym, wydaje się, że przyjmując przepisy art. 3a rzeczonej dyrektywy, prawodawca Unii zamierzał pogodzić cel w postaci swobody świadczenia usług w dziedzinie telewizyjnej działalności nadawczej z celem w postaci prawa do informacji w warunkach różnicowania kulturowego państw członkowskich.

30. Z systematyki zmienionej dyrektywy 89/552 wynika zatem, że ze względów związanych ze swobodnym dostępem ogółu ludności do wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa została dopuszczona możliwość wynikającego z uregulowań przyjmowanych przez państwa członkowskie ograniczenia praw wyłącznych do transmisji takich wydarzeń. Umieszczenie niektórych wydarzeń w wykazie krajowym zgodnie z przepisami art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552 może bowiem powodować ograniczenie swobody świadczenia usług przez nadawców telewizyjnych.

18 — Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniająca dyrektywę 89/552 (Dz.U. L 332, s. 27).

19 — Zobacz art. 3j dyrektywy 2007/65.

20 — Zobacz w szczególności wyrok z dnia 21 listopada 1991 r. w sprawie C-269/90 Technische Universität München, Rec. s. I-5469, pkt 14.

21 — Zobacz analogicznie ww. wyrok w sprawie BUPA i in. przeciwko Komisji.

31. Zatem oczywiste jest, że ograniczenie swobody świadczenia usług zostało pomyślane jako nieodłączna konsekwencja nadanego państwom członkowskim uprawnienia do sporządzania wykazów krajowych. W rezultacie należy stwierdzić, że ograniczenie to zostało ustanowione przez prawodawcę Unii jako niezbędne w celu zagwarantowania dostępu obywateli do wydarzeń o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa w rozumieniu zmienionej dyrektywy 89/552. Jako takie, należy je uznać za uzasadnione i w konsekwencji proporcjonalne, z zastrzeżeniem przestrzegania przez państwa członkowskie warunków określonych w odniesieniu do opracowywania wykazów krajowych, którego skontrolowanie jest zadaniem Komisji.

32. W istocie, ponieważ prawodawca sam dokonał oceny proporcjonalności ograniczenia jako środka właściwego do zagwarantowania prawa do informacji, zadanie, które spoczywa na Komisji, ogranicza się do zbadania, czy przyjmując wykazy krajowe, państwa członkowskie działają w granicach uprawnień ustanowionych w art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, to znaczy do skontrolowania, poza postępowaniem krajowym w sprawie sporządzania rzeczonych wykazów, czy określone wydarzenia mogą być uznane za wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa.

B – W przedmiocie prawa własności

33. Drugi znaczący aspekt niniejszych odwołań związany jest z problematyką prawa własności w dziedzinie organizacji zawodów sportowych. Pytania dotyczące relacji pomiędzy sektorem sportowym i mediami nabrały bowiem ogromnego znaczenia ze względu na fakt, że prawa do transmisji stały się podstawowym źródłem dochodów ze sportu zawodowego w Europie. W niniejszej sprawie zarówno UEFA, jak i FIFA podniosły w swych pismach i na rozprawie zagadnienia dotyczące naruszenia w tym względzie prawa własności. Mając na względzie specyfikę statusu organizatora wydarzeń sportowych, należy rozważyć charakter prawa, którego istnienie i naruszenie rzeczone organizacje podnoszą, aby następnie móc zanalizować wynikające stąd konsekwencje prawne.

34. W tym przypadku bezsporne jest, że jako podmioty zarządzające futbolem europejskim i międzynarodowym UEFA i FIFA są organizacjami o kluczowym znaczeniu dla tej dziedziny sportu. Obie są podmiotami praw własności intelektualnej, które stanowią dla nich źródło dochodu wykorzystywanego przez nie w celu finansowania wielkich imprez sportowych i wspierania długofalowego rozwoju sportu²².

35. Jednakże przed Sądem UEFA i FIFA podniosły argument dotyczący utraconych korzyści z tytułu praw do transmisji telewizyjnej, których to praw są wyłącznymi posiadaczami, na tej podstawie, że krąg osób zainteresowanych taką transakcją istotnie się skurczył²³. Twierdzą one przed Trybunałem, że takie ograniczenie ich prawa własności jest bezzasadne, wobec czego wyrok Sądu narusza prawo.

36. W pierwszej kolejności, ponieważ należy zanalizować zarzucane naruszenie w oparciu o prawo krajowe obu państw członkowskich, pragnę zauważyć, że żadna ochrona związana z pojęciem prawa własności nie może być, jako taka, udzielona wspomnianym organizacjom. Jak bowiem potwierdzili przedstawiciele rządu Zjednoczonego Królestwa i rządu belgijskiego, mimo iż pojęcie prawa własności powinno obejmować zarówno prawo *in rem*, jak i prawa własności intelektualnej, UEFA i FIFA nie mogą powoływać się na te prawa w stosunku do osób trzecich²⁴. Argumenty podnoszone przez nie przed Sądem, interpretowane pod tym kątem, nie mogą zostać uwzględnione i, co za tym idzie,

22 — Rzeczone prawa własności intelektualnej składają się głównie ze znaków towarowych (EURO 2012, FIFA WORLD CUP, BRAZIL 2014), wzorów przemysłowych, a także praw autorskich do utworów takich jak, w szczególności, oficjalny plakat lub oficjalny emblemat zawodów.

23 — Zobacz pkt 174 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji oraz pkt 132 i 136 ww. wyroku w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji.

24 — W trakcie rozprawy pełnomocnik Zjednoczonego Królestwa potwierdził, że organizator wydarzenia posiada umowę dostępu, określającą, kto może mieć dostęp do wydarzenia i w jaki sposób może być ono oglądane, filmowane, itp. Natomiast zgodnie z prawem Zjednoczonego Królestwa organizatorowi wydarzenia sportowego nie przysługuje prawo własności zapewniające mu wyłączność, chronione przed osobami trzecimi, w odniesieniu do wykorzystywania wydarzenia w celu handlowym. Zobacz S. Gardiner, *Sports Law*, s. 400 i nast.

zarzuty kierowane przeciwko uzasadnieniu Sądu w tym względzie są bezskuteczne. Sytuacja byłaby inna, gdyby na mocy właściwego prawa krajowego organizatorom wydarzeń sportowych zostały zagwarantowane prawa wyłączne dotyczące czerpania korzyści z wydarzeń sportowych. Otóż tak jest w przypadku niektórych państw członkowskich i państw trzecich²⁵.

37. Następnie, ponieważ w swoich pismach zarówno UEFA, jak i FIFA powołały się na ochronę wynikającą z praw podstawowych, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 17 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaney dalej „kartą praw podstawowych”), „[k]ażdy ma prawo do władania, używania, rozporządzania i przekazania w drodze spadku mienia nabytego zgodnie z prawem. [...] Własność intelektualna podlega ochronie”. Wyjaśnienia dotyczące tego artykułu wskazują, że odpowiada on art. 1 protokołu dodatkowego nr 1 do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zwanego dalej „protokołem nr 1”). Wynika stąd, jak stanowi art. 52 ust. 3 karty praw podstawowych, że prawo własności chronione przez art. 17 tego aktu posiada to samo znaczenie i ten sam zakres, co znaczenie i zakres, które zostały mu przyznane w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności²⁶.

38. Przypominam, że zadanie art. 1 protokołu nr 1 odpowiada celowi w postaci ochrony obywatela przed jakimkolwiek naruszeniem jego dóbr przez państwo²⁷. Zgodnie z orzecnictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka osoba podnosząca zarzut naruszenia prawa własności jest zobowiązana do wykazania istnienia takiego prawa²⁸. Co więcej, pojęcie własności w rozumieniu europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności nie ma samodzielnego znaczenia prawnego. W związku z tym musi zostać określone na podstawie orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który opowiedział się za jego wykładnią rozszerzającą. Tak więc pojęcie własności „może obejmować zarówno »mienie istniejące«, jak i wartości o charakterze majątkowym, włączając w to w pewnych określonych sytuacjach wierzytelności”²⁹. Według podejścia klasycznego prawo własności w rozumieniu art. 1 protokołu nr 1 obejmuje zatem prawo *in rem*, prawo *ad personam*, a także prawa własności intelektualnej.

39. Jednakże należy przypomnieć, że – jak orzekł Trybunał w sprawach połączonych FAPL i Murphy – imprezy sportowe, włącznie z meczami piłki nożnej, nie mogą być uznane za twórczość intelektualną i takie imprezy nie są chronione na podstawie prawa autorskiego. Ponadto bezsporne jest, że prawo Unii nie chroni ich na żadnej innej podstawie w dziedzinie własności intelektualnej³⁰.

40. Tym samym sytuacja skarżących na podstawie karty praw podstawowych odpowiada sytuacji, którą UEFA i FIFA stworzyły pod względem faktycznym i prawnym, po pierwsze, za pomocą uzgodnień umownych zawartych w szczególności ze sportowcami, widzami, klubami sportowymi i nadawcami telewizyjnymi, a z drugiej strony, za pomocą kontroli dostępu do stadionów, wynikającej z umów zawartych z ich właścicielami, a także kontroli stosowanego na nich sprzętu.

25 — Tytułem przykładu należy przytoczyć art. L333-1 francuskiego kodeksu sportowego, zgodnie z którym federacje sportowe, a także organizatorzy wydarzeń sportowych są właścicielami prawa do czerpania korzyści z pokazów lub zawodów sportowych, które organizują. Jednakże zakres i treść tego prawa nie są jasno określone. Zobacz A. Wise, B. Meyer, *International Sports Law and Business*, Kluwer 1997, s. 1811–1830.

26 — Zobacz opinia rzecznika generalnego Y. Bota przedstawiona w zawisłej przed Trybunałem sprawie C-283/11 Sky Österreich, pkt 28, która dotyczy jednak odrębnej problematyki związanej z ograniczeniem praw własności intelektualnej.

27 — Zobacz wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Broniowski przeciwko Polsce, skarga nr 31443/96, pkt 143, 144.

28 — Zobacz wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Pištová przeciwko Republice Czeskiej, skarga nr 73578/01, pkt 38.

29 — Zobacz wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Draon przeciwko Francji, skarga nr 1513/03, pkt 65.

30 — Wyrok z dnia 4 października 2011 r. w sprawach połączonych C-403/08 i C-429/08 Football Association Premier League i in., Zb.Orz. s. I-9083, pkt 98, 99.

41. W tym względzie, ponieważ wykładnia pojęcia „mienia” w rozumieniu art. 1 protokołu nr 1 jest niezależna od formalnej kwalifikacji w prawie wewnętrznym oraz ma charakter szerszy³¹, sytuacja prawna UEFY i FIFY może być, moim zdaniem, traktowana jak prawo własności w rozumieniu protokołu nr 1³². Istnienie takiej sytuacji prawnej stanowi, jak mi się wydaje, założenie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, a także motywu 21 dyrektywy 97/36³³. Tak więc ograniczenie przez państwo wykonywania ich praw stanowi ingerencję władzy publicznej w ich mienie³⁴.

42. W konsekwencji, nawet jeśli, przyznając bez wahania istnienie prawa, na którego naruszenie UEFA i FIFA powołały się przed Sądem, Sąd nie ustalił prawidłowo jego charakteru, to jednak słusznie oddalił ich żądania w oparciu o orzecznictwo dotyczące ograniczeń, którym może zostać poddane wykonywanie prawa własności, podobnie jak prawo do wykonywania działalności gospodarczej na podstawie prawa Unii³⁵.

43. W istocie, w związku z ważeniem interesów wynikających ze zmienionej dyrektywy 89/552, wydaje mi się, że prawodawca Unii zasadnie ustanowił granice lub ograniczenia prawa własności dochodzonego przez UEFĘ oraz FIFĘ, czy to w imię praw podstawowych innych osób, takich jak prawo do informacji, czy to w interesie ogólnym. Ponadto uważam, że prawo uznane w niniejszym przypadku znacząco odbiega od zasadniczej koncepcji prawa własności wiążącej się z ochroną przed ingerencjami legislacyjnymi. Tymczasem zgodnie z orzecznictwem Trybunału, nawet wówczas, gdy prawa własności intelektualnej są uznawane, ich podmioty nie korzystają z gwarancji umożliwiającej im domaganie się najwyższego wynagrodzenia³⁶. Ponadto, ponieważ prawo, na którego istnienie powołują się FIFA oraz UEFA, nie zostało zdefiniowane ani w prawie krajowym, ani w prawie Unii, jego zakres stosowania zależy zasadniczo od przepisów określających jego granice, takich jak art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552.

44. W konsekwencji ocena prawodawcy Unii w ramach zmienionej dyrektywy 89/552, zgodnie z którą to oceną wyłączność prawa organizatora wydarzenia sportowego może zostać ograniczona, nie stanowi, moim zdaniem, przeszkody w pokojowym korzystaniu z mienia lub niezgodnej z prawem kontroli jego wykorzystania w rozumieniu protokołu nr 1³⁷.

45. W świetle tych właśnie rozważań należy zbadać zarzuty podniesione w ramach niniejszego postępowania odwoławczego.

31 — Zobacz wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Iatridis, skarga nr 31107/96, pkt 54.

32 — Chodzi tu o prawo porównywalne do tzw. prawa do „goodwill”, które zostało uznane za „mienie” w rozumieniu protokołu nr 1. Zobacz wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie van Marle i in., skarga nr 8543/79, pkt 39–41.

33 — Zobacz ww. wyrok w sprawie Football Association Premier League i in., pkt 103.

34 — Zobacz analogicznie wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Beyeler, skarga nr 33202/96, pkt 98 i nast.

35 — Zobacz pkt 179 i 180 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji; pkt 139 i 140 ww. wyroku w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji, pkt 142–144 ww. wyroku w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji.

36 — Zobacz ww. wyrok w sprawie Football Association Premier League i in., pkt 108.

37 — W takim przypadku, ponieważ prawo, jako takie, pozostaje w rękach organizacji sportowych, które mogą zawsze udzielić licencji lub powstrzymać się od tego, problematyka „pozbawienia” własności nie wchodzi w grę.

IV – Odwołanie w sprawie C-201/11 P

A – W przedmiocie zarzutu pierwszego w sprawie C-201/11 P

46. W pierwszej części zarzutu pierwszego UEFA zarzuca Sądowi, że naruszył prawo w odniesieniu do stosowania przesłanek zawartych w art. 3a ust. 1 i 2 zmienionej dyrektywy 89/552. UEFA odnosi się w szczególności do pkt 94 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji i twierdzi, że Sąd niesłusznie uznał, iż nie jest celem ani skutkiem wymogu zrozumiałości i przejrzystości zmuszanie właściwego organu krajowego do wskazywania przyczyn, dla których nie zastosował się on do opinii lub uwag, które zostały mu przedłożone w toku postępowania konsultacyjnego.

47. Na wstępie należy zauważyć, że rzeczony pkt 94 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji stanowi część argumentacji przedstawionej przez Sąd w poprzednich punktach, w których charakteryzuje on postępowania organizowane na poziomie krajowym w celu sporządzenia wykazu krajowego. W pkt 90 i 91 zaskarżonego wyroku Sąd prawidłowo przypomniał zatem, że postępowania te muszą być oparte na obiektywnych kryteriach, które są znane z góry osobom zainteresowanym, tak by uniknąć sytuacji, w której państwa członkowskie będą korzystać z przysługującego im uznania przy umieszczaniu określonych wydarzeń w wykazach w sposób arbitralny³⁸. Ponadto Sąd przypomniał, że wymóg zrozumiałości i przejrzystości zakłada wskazanie organu właściwego, jak również zasad, na których osoby zainteresowane mogą zgłaszać swe uwagi.

48. Przy uwzględnieniu przedstawionej w pkt 14–25 niniejszej opinii wykładni art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, dotyczącej zakresu uprawnień Komisji, rozumowanie Sądu musi zostać potwierdzone.

49. Ponadto należy stwierdzić, że bez wskazania precyzyjnej i szczegółowej argumentacji w odniesieniu do zarzucanego błędu w rozumowaniu Sądu i ograniczając się do zacytowania wyjątego z kontekstu punktu ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji, UEFA powtarza zasadniczo zarzuty, które już podniosła przed Sądem w pierwszej instancji przeciwko decyzji 2007/730, i wskazuje przy tym, że minister Zjednoczonego Królestwa ds. kultury, mediów i sportu nie uwzględnił zbieżnych opinii szeregu grup konsultacyjnych w ramach postępowania, które zostało przeprowadzone. Ponadto UEFA wskazuje to, co jej zdaniem Sąd powinien był orzec w odniesieniu do wykazu krajowego Zjednoczonego Królestwa.

50. Tymczasem odwołanie powinno w sposób precyzyjny wskazywać podważane elementy wyroku, którego uchylenia się żąda, a także argumenty prawne, które w sposób konkretny przemawiają za takim żądaniem. Nie spełnia tego wymogu zarzut odwołania, który nie obejmując nawet argumentacji mającej konkretnie na celu wskazanie wady, którą jest obarczona zaskarżona decyzja, ogranicza się jedynie do powtórzenia argumentów przedstawionych już przed Sądem. Taki zarzut stanowi bowiem w istocie wniosek o ponowne rozpatrzenie zarzutu przedstawionego przed Sądem, co nie należy do kompetencji Trybunału³⁹. W rezultacie część pierwszą zarzutu pierwszego należy uznać za niedopuszczalną.

51. W drugiej części zarzutu pierwszego, która obejmuje dwa odrębne zastrzeżenia, UEFA twierdzi, że Sąd niesłusznie zatwierdził kwalifikację mistrzostw Europy jako wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa.

38 — Wyrok z dnia 13 grudnia 2007 r. w sprawie C-250/06 United Pan-Europe Communications Belgium i in., Zb.Orz. s. I-11135, pkt 46.

39 — Wyrok z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie C-401/09 P Evropaiki Dynamiki przeciwko EBC, Zb.Orz. s. I-4911, pkt 55, 61.

52. W pierwszej kolejności Sąd orzekł, że sama wzmianka o mistrzostwach Europy w motywie 18 dyrektywy 97/36 ma ten skutek, że Komisja nie ma potrzeby wymagania od państw członkowskich, aby uzasadniały one w szczególności sposób swoje decyzje o wpisaniu zawodów w całości do wykazu krajowego. Sąd zastąpił natomiast własną analizę Komisji w przedmiocie dwóch kwestii dotyczących kwalifikacji mistrzostw Europy w całości jako wydarzenia o doniosłym znaczeniu, a mianowicie, z jednej strony, uznając mistrzostwa Europy za jedno wydarzenie oraz, z drugiej strony, posługując się czynnikami, których Komisja nie uwzględniła.

53. Przede wszystkim, jeśli chodzi o zastrzeżenie dotyczące wykładni motywu 18 dyrektywy 97/36, należy zauważyć, że argumentacja UEFY opiera się na błędnej interpretacji treści ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji.

54. Pragnę zauważyć, że Sąd powołuje się kilka razy na motyw 18 dyrektywy 97/36, przypominając wykładnię rzeczonego motywu przedstawioną w pkt 44–53 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji. W istocie bowiem – jak słusznie orzekł Sąd – wzmianka o mistrzostwach Europy tytułem przykładu wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa nie może powodować z urzędu zgodności z prawem Unii umieszczenia go w wykazie krajowym. A fortiori wzmianka o mistrzostwach Europy w tym motywie nie oznacza, że mistrzostwa Europy mogą w *każdym wypadku* zostać w całości wpisane do takiego wykazu, niezależnie od tego, jakie zainteresowanie budzą one w danym państwie członkowskim. Natomiast w opinii Sądu z motywu 18 wynika, że gdy państwo członkowskie włącza mecze mistrzostw Europy do wykazu krajowego, nie jest ono zobowiązane, przy zawiadamianiu Komisji, wskazywać żadnych szczególnych argumentów, na podstawie których uznało je za „wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa”.

55. Sąd właściwie czyni zatem rozróżnienie między koniecznością, aby wpisanie mistrzostw Europy odbyło się, w *każdym konkretnym przypadku*, z poszanowaniem warunków dyrektywy 97/36, które zawarte są w szczególności w motywie 21 wskazanej dyrektywy, a kwalifikacją prawną mistrzostw Europy *jako wydarzenia* o szczególnym znaczeniu dla społeczeństwa dokonaną przez samego ustawodawcę. Tak więc w pkt 120 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji, kwestionowanym przez UEFE w ramach niniejszego zarzutu, Sąd słusznie stwierdził, że w braku konkretnego uzasadnienia przez państwo członkowskie uznania, że *wydarzenie to ma szczególne znaczenie dla społeczeństwa*, wpis meczów mistrzostw Europy do wykazu krajowego nie może zostać uznany przez Komisję za niezgodny z prawem z Unii. W konsekwencji pierwsze zastrzeżenie podniesione w ramach drugiej części zarzutu pierwszego należy oddalić jako bezzasadne.

56. W drugiej kolejności, jeśli chodzi o podnoszoną substytucję uzasadnienia, UEFA podważa dokonane przez Sąd w pkt 103 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji zatwierdzenie jednolitego charakteru mistrzostw Europy w zakresie, w jakim Sąd opiera się w tym celu na całkowicie nowych okolicznościach faktycznych, których nie wskazano w decyzji nr 2007/730 i które przedstawił w pkt 126–135 tego wyroku.

57. W ramach odpowiedzi na pierwszy zarzut podniesiony w pierwszej instancji, w pkt 103 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji Sąd orzekł bowiem, że mistrzostwa Europy są zawodami, które mogą być zasadnie postrzegane jako jedno wydarzenie, a nie jako kompilacja odrębnych wydarzeń podzielonych na mecze budzące różny poziom zainteresowania. Następnie w pkt 126–135 rzeczonego wyroku, odpowiadając na trzeci zarzut podniesiony w pierwszej instancji, w celu odrzucenia argumentu, jakoby Komisja popełniła naruszenie prawa poprzez brak podania w wątpliwość jednolitego charakteru mistrzostw Europy, Sąd oparł się na wynikach badań zleconych przez UEFE.

58. W tym względzie przypominam, że z art. 256 TFUE i z art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału wynika, iż jedynie Sąd jest właściwy do dokonywania, po pierwsze, ustaleń faktycznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy nieprawidłowość jego ustaleń wynika z akt sprawy, a po drugie, oceny tych okoliczności faktycznych. Po dokonaniu ustaleń lub oceny okoliczności faktycznych przez Sąd Trybunał jest uprawniony na podstawie art. 256 TFUE do kontroli kwalifikacji prawnej tych okoliczności i skutków

prawnych, które wywiódł z nich Sąd⁴⁰.

59. Trybunał wyjaśnił też, że ocena okoliczności faktycznych nie stanowi, z wyłączeniem przypadków przeinaczenia przedstawionych Sądowi dowodów, zagadnienia prawnego, które jako takie poddane jest kontroli Trybunału⁴¹.

60. W niniejszym przypadku należy zaś stwierdzić, że podnosząc argumentację dotyczącą, po pierwsze, braku jednolitego charakteru mistrzostw Europy i, po drugie, analiz zainteresowania, jakie budzą niektóre rodzaje meczów w Zjednoczonym Królestwie, UEFA wnosi do Trybunału o zbadanie oceny okoliczności faktycznych dokonanej przez Sąd.

61. Pragnę w tym względzie stwierdzić, że Sąd prawidłowo orzekł w pkt 103 wyroku, że w zmienionej dyrektywie 89/552 nie zajęto stanowiska w kwestii jednolitego charakteru mistrzostw Europy. Tymczasem analiza charakteru wydarzenia sportowego oparta na różnych rodzajach wydarzeń należy do okoliczności faktycznych. Ponieważ UEFA nie wykazała żadnego przeinaczenia okoliczności faktycznych przez Sąd, należy uznać drugą część zarzutu pierwszego za oczywiście niedopuszczalną.

62. W tych okolicznościach zarzut pierwszy podniesiony przez UEFĘ w uzasadnieniu wniesionego przez tę organizację odwołania nie może zostać uwzględniony, a zatem należy go oddalić w całości.

B – W przedmiocie zarzutu drugiego w sprawie C-201/11 P

63. W zarzucie drugim, podzielonym na dwie części, UEFA podnosi, że Sąd naruszył prawo w ramach stosowania przepisów dotyczących ochrony konkurencji.

64. W pierwszej części zarzutu UEFA twierdzi, że Sąd naruszył art. 106 ust. 1 TFUE. Przede wszystkim Sąd popełnił błąd, pomijając wstępne zagadnienie, czy wspomniany przepis ma zastosowanie w niniejszej sprawie. Następnie Sąd niesłusznie uznał, że środki przyjęte przez Zjednoczone Królestwo nie były tożsame z przyznaniem specjalnych praw nadawcom prowadzącym kanały ogólnodostępne. Sąd nadał zbyt duże znaczenie faktowi, że ustawodawstwo Zjednoczonego Królestwa teoretycznie zabrania istnienia wyłącznych praw do transmisji w odniesieniu do wszystkich nadawców telewizyjnych, niezależnie od tego, czy prowadzą oni kanał ogólnodostępny czy kanał płatny. Wreszcie rozumowanie Sądu wskazuje na błędną wykładnię pojęcia „prawa specjalne” w rozumieniu art. 106 ust. 1 TFUE, które to pojęcie zawiera dwa elementy, a mianowicie, po pierwsze, dane prawo powinno zostać udzielone w akcie państwa członkowskiego, a po drugie, przedsiębiorstwo będące beneficjentem takiego prawa powinno znajdować się w sytuacji uprzywilejowanej w porównaniu z jego konkurentami.

65. W tym względzie należy stwierdzić, po pierwsze, że problematyka art. 106 TFUE została zanalizowana przez Sąd w ramach badania czwartego zarzutu podniesionego w pierwszej instancji, w odpowiedzi na argument dotyczący praw specjalnych rzekomo przyznanych BBC i ITV. Po trafnym przypomnieniu w pkt 166–168 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji właściwego orzecznictwa w dziedzinie praw specjalnych lub wyłącznych⁴², Sąd starał się wykazać, że sporne przepisy Zjednoczonego Królestwa nie miały cech, które mogą powodować zastosowanie postanowień art. 106 TFUE. W pkt 170 tego wyroku Sąd orzekł w szczególności, że „przepisy wydane przez Zjednoczone Królestwo zakazują wyłączności wszystkim nadawcom telewizyjnym, nie tylko na etapie transmisji, ale także na etapie zawierania umów o nadawanie telewizyjne, tak że żaden nadawca telewizyjny należący do właściwości tego państwa członkowskiego nie może w sposób ważny zawrzeć

40 — Zobacz wyrok z dnia 19 lipca 2012 r. w sprawach połączonych C-628/10 P i C-14/11 P Alliance One International i Standard Commercial Tobacco przeciwko Komisji, pkt 84 i przytoczone tam orzecznictwo.

41 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Alliance One International i Standard Commercial Tobacco przeciwko Komisji, pkt 88 i przytoczone tam orzecznictwo.

42 — Zobacz orzecznictwo przytoczone w pkt 166–168 rzeczonego wyroku.

umowy o transmisję wyłączną wydarzenia włączonego do wykazu”. Następnie w pkt 171 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, iż „fakt, że tylko niektórzy nadawcy telewizyjni [...] będą ostatecznie dokonywać transmisji mistrzostw Europy w Zjednoczonym Królestwie [...], albowiem ich konkurenci wyrazili zainteresowanie jedynie transmisją wyłączną [...], nie jest równoznaczny z udzielaniem praw specjalnych lub wyłącznych”.

66. W konsekwencji, jeśli chodzi o zastrzeżenie dotyczące braku analizy stosowalności postanowień art. 106 TFUE, twierdzenia UEFY należy oddalić jako pozbawione znaczenia dla sprawy.

67. Po drugie, należy przypomnieć, że właściwość Trybunału orzekającego w kwestii odwołania wniesionego od orzeczenia wydanego przez Sąd jest ograniczona do kwestii prawnych. Na liście zawierającej wykaz podstaw, na jakie można się powołać w tym zakresie, przepis art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału precyzuje, że podstawę odwołania może stanowić naruszenie prawa Unii przez Sąd⁴³.

68. W niniejszej sprawie UEFA powołuje się na naruszenie normy, która z pewnością należy do prawa Unii. Jednakże zarzucane naruszenie oparte jest na rzekomym naruszeniu przez Sąd dotyczącym wykładni przepisu prawa krajowego.

69. Co się tyczy zbadania w ramach odwołania ustaleń dokonanych przez Sąd na temat rzeczonego ustawodawstwa krajowego, Trybunał orzekł już, że jest właściwy do zbadania przede wszystkim ewentualnego przeinaczenia treści kwestionowanych przepisów krajowych, następnie do zbadania, czy Sąd nie poczynił ustaleń pozostających w sposób oczywisty w sprzeczności z ich treścią, i wreszcie – czy Sąd, badając całość tych danych, nie przypisał jednej z nich – celem ustalenia treści analizowanego ustawodawstwa krajowego – zakresu, który nie jest właściwy w stosunku do innych danych, jeśli wynika to w sposób oczywisty z dokumentacji w aktach sprawy⁴⁴. Ponieważ w niniejszej sprawie nie można przyjąć żadnego z tych twierdzeń, badane zastrzeżenie należy oddalić jako bezzasadne.

70. Po trzecie, co się tyczy błędnej wykładni pojęcia „prawa specjalne” w rozumieniu art. 106 TFUE, wystarczy stwierdzić, że argumenty dotyczące zarzucanego przyznania przywilejów dla BBC i ITV nie zostały podniesione przed Sądem i zmierzają do zmiany przedmiotu toczącego się przed nim sporu. Wniosek UEFY stanowi zatem nowy zarzut, który powinien zostać uznany za niedopuszczalny w ramach odwołania⁴⁵.

71. Ponadto pragnę zaznaczyć, że aby przeprowadzić kontrolę zgodności ustawodawstwa krajowego z prawem Unii, UEFA powinna była wnieść skargę do sądu krajowego, który mógłby wtedy skierować do Trybunału pytanie prejudycjalne.

72. W drugiej części zarzutu drugiego UEFA zarzuca Sądowi, że naruszył inne postanowienia traktatu FUE. Opiera swe rozumowanie na założeniu, że zastosowanie w niniejszej sprawie znajduje art. 106 ust. 1 TFUE. Organizacja ta twierdzi mianowicie, że Sąd popełnił drugie naruszenie prawa, ponieważ nie zbadał zagadnienia, czy w wyniku środków przyjętych przez Zjednoczone Królestwo BBC i ITV znalazły się w sytuacji, do której same nie mogłyby doprowadzić bez naruszania prawa ochrony konkurencji lub w sytuacji pozwalającej im łatwiej dokonywać naruszeń prawa konkurencji.

73. Biorąc pod uwagę odpowiedź na pierwszą część niniejszego zarzutu, w której proponuję, aby uznać, że Sąd nie naruszył postanowień art. 106 TFUE, badanie części drugiej niniejszego zarzutu jest zbędne.

43 — Wyrok z dnia 5 lipca 2011 r. w sprawie C-263/09 P Edwin przeciwko OHIM, Zb.Orz. s. I-5853.

44 — Zobacz podobnie ww. wyrok w sprawie Edwin przeciwko OHIM.

45 — Zobacz wyrok z dnia 19 lipca 2012 r. w sprawie C-264/11 P Kaimer i in. przeciwko Komisji, pkt 65 i przytoczone tam orzecznictwo.

74. W tych okolicznościach proponuję Trybunałowi oddalenie całości zarzutu drugiego jako w części nieistotnego dla sprawy, a w części bezzasadnego oraz odrzucenie go jako w części niedopuszczalnego.

C – W przedmiocie zarzutu trzeciego w sprawie C-201/11 P

75. W zarzucie trzecim UEFA utrzymuje, że Sąd popełnił naruszenie prawa przy stosowaniu postanowień traktatu dotyczących swobody świadczenia usług i zasady proporcjonalności. UEFA uważa, po pierwsze, że Sąd przeinaczył jej zarzut, który w żaden sposób nie był ograniczony do argumentu, zgodnie z którym pewne mecze mistrzostw Europy, rozpatrywane indywidualnie, nie są wydarzeniami mającymi doniosłe znaczenie.

76. Drugi brak, którym dotknięta jest analiza Sądu, polega na tym, że wyłącznie na podstawie faktu, że mistrzostwa Europy mogą – czemu UEFA zaprzecza – zostać uznane za jedno i to samo wydarzenie i że są one w całości wydarzeniem o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa, przyjął on założenie, iż cel polegający na zagwarantowaniu publicznego dostępu do transmisji tego wydarzenia nie może być należycie osiągnięty za pomocą mniej uciążliwego ograniczenia, takiego jak wykazy obejmujące tylko niektóre wybrane mecze mistrzostw Europy.

77. W każdym razie, nawet gdyby mistrzostwa Europy mogły być postrzegane jako jedno wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa Zjednoczonego Królestwa, Komisja byłaby zobowiązana do przeprowadzenia szczegółowego badania zgodności zgłoszonych środków z postanowieniami traktatu dotyczącymi swobodnego przepływu usług i konkurencji.

78. Najpierw, z powodów przedstawionych w pkt 14–25 niniejszej opinii, dotyczących wykładni art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, proponuję Trybunałowi przyjąć, że Sąd słusznie orzekł, iż Komisja prawidłowo wywiązała się z obowiązku kontroli w odniesieniu do decyzji 2007/730. Ponadto w drodze niezależnej oceny okoliczności faktycznych i prawnych, bez dania podstaw dla niezasadnych zastrzeżeń w ramach zarzutów podniesionych przeciwko swojemu wyrokowi, Sąd właściwie zastosował orzecznictwo dotyczące uzasadnienia ograniczeń swobody świadczenia usług oraz roli zasady proporcjonalności.

79. Ponadto, jeśli chodzi o pierwsze zastrzeżenie UEFY, należy stwierdzić, że powołując się na przeinaczenie zarzutu, UEFA podsumowuje jednocześnie swoje argumenty podniesione w pierwszej instancji i przedstawia uwagi odnośnie do rozstrzygnięcia, które jej zdaniem Sąd powinien był przyjąć w przedmiocie charakteru dyskryminującego i nieproporcjonalnego środków Zjednoczonego Królestwa. Wprawdzie UEFA kwestionuje pkt 150 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji, w którym powtórzono w sposób bardzo ogólny argumenty UEFY, jednakże ponieważ nie wykazała w sposób precyzyjny, na czym polega przeinaczenie dokonane przez Sąd, takie stwierdzenie jest zbyt ogólne i nieprecyzyjne, aby móc stanowić przedmiot oceny prawnej⁴⁶. W konsekwencji, ponieważ argumenty te nie są wystarczająco konkretne, należy je odrzucić jako niedopuszczalne.

80. Odnośnie do drugiego zastrzeżenia podniesionego w ramach tego samego zarzutu UEFY pragnę zwrócić uwagę, że argumentacja UEFY opiera się na błędnej interpretacji ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji. W istocie w pkt 152 wskazanego wyroku, zawierającego wniosek, który doprowadził do oddalenia piątego zarzutu podniesionego w pierwszej instancji, Sąd potwierdził, że mistrzostwa Europy mogą być zasadnie uznane za jednolite wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa Zjednoczonego Królestwa. Jednakże nic w wyroku nie pozwala stwierdzić istnienia domniemania, na które wskazuje UEFA, zgodnie z którym Sąd orzekł w sposób błędny w sprawie sposobu osiągnięcia celu zmienionej dyrektywy 89/552, który to cel polega na zapewnieniu szerokiego

46 — Zobacz podobnie wyrok z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie C-51/92 P Hercules Chemicals przeciwko Komisji, Rec. s. I-4235, pkt 113.

publicznego dostępu do transmisji takich wydarzeń. Ponadto, co się tyczy zakresu badania spoczywającego na Komisji na podstawie przepisów art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, z powodów przedstawionych w pkt 14–25 niniejszej opinii krytykę ze strony UEFY w tym względzie należy uznać za bezpodstawną.

81. W ramach trzeciego zastrzeżenia przedstawionego w ramach niniejszego zarzutu UEFA podnosi, że Komisja była zobowiązana do szczegółowego zbadania zgodności zgłoszonych przepisów z postanowieniami traktatu dotyczącymi swobodnego przepływu usług i konkurencji. Mając na względzie wyżej wskazaną wykładnię przepisów art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, którą proponuje Trybunałowi przyjąć, należy oddalić argumenty UEFY jako bezpodstawne.

82. W konsekwencji zarzut trzeci należy w części odrzucić jako niedopuszczalny, a w części oddalić jako bezzasadny.

D – W przedmiocie zarzutu czwartego w sprawie C-201/11 P

83. W ramach zarzutu czwartego UEFA utrzymuje, że Sąd naruszył prawo, uznając z jednej strony, że sam fakt, iż mistrzostwa Europy mogą zostać uznane za jedno i to samo wydarzenie o doniosłym znaczeniu, wystarczy do tego, aby naruszenie prawa własności UEFY w odniesieniu do każdego z licznych meczów mistrzostw Europy musiało być proporcjonalne. Tymczasem, zdaniem UEFY, rozumowanie to jest błędne. W rzeczywistości Zjednoczone Królestwo zareagowałoby w sposób proporcjonalny, gdyby ograniczyło swój wykaz krajowy do najważniejszych meczów mistrzostw Europy. Z drugiej strony Sąd naruszył prawo w sposób bardziej fundamentalny, nie oceniając skali ograniczeń ustanowionych w odniesieniu do prawa własności UEFY, co przeszkodziło mu w przeprowadzeniu odpowiedniej analizy kwestii, czy niekorzystne skutki spowodowane przez rozpatrywane przepisy były nieproporcjonalne w stosunku do realizowanych celów. Tymczasem skala ograniczeń była znaczna, ponieważ środki podjęte przez Zjednoczone Królestwo spowodowały w praktyce, iż jedynym sposobem, w jaki UEFA może uzyskać jakiekolwiek świadczenie w zamian za swoje prawa do transmisji w Zjednoczonym Królestwie, jest sprzedaż na aukcji, w której uczestniczyłby tylko jeden potencjalny kupujący, a mianowicie konsorcjum BBC/ITV składające wspólną ofertę, co znacznie obniżyłoby wysokość świadczenia oferowanego w zamian za rzeczne prawa.

84. W świetle, po pierwsze, rozważań dotyczących zasady proporcjonalności zawartych w pkt 28–32, a po drugie, zawartych w pkt 33–44 niniejszej opinii rozważań na temat prawa własności, proponuję oddalić czwarty zarzut UEFY jako bezzasadny.

E – W przedmiocie zarzutu piątego w sprawie C-201/11 P

85. Piąty zarzut UEFY dotyczy braku uzasadnienia. Organizacja ta podnosi w istocie, że uzasadnienie decyzji 2007/730, uznane za wystarczające przez Sąd, było wyjątkowo ograniczone w porównaniu z wymaganym w przypadku decyzji Komisji o podobnym charakterze. W ten sposób Sąd naruszył prawo, ponieważ nie wezwał Komisji do zachowania poziomu szczegółowości uzasadnienia wymaganego w odniesieniu do każdego z czterech zarzutów materialnych podniesionych w odwołaniu. W związku z tym UEFA wyjaśnia, jakie błędy popełniono w przypadku uzasadnienia przedstawionego przez Komisję.

86. Zdaniem UEFY należy stwierdzić nieważność rzeczzonej decyzji, po pierwsze, ponieważ nie zawiera ona wystarczającego uzasadnienia w odniesieniu do kwestii zakwalifikowania mistrzostw Europy jako wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa. Następnie, w odniesieniu do uzasadnienia decyzji 2007/730 dotyczącego konkurencji, w pkt 71 wyroku Sąd nie mógł orzec, iż wystarczy, że w decyzji 2007/730 stwierdzono, bez wskazania powodów, że przepisy wydane przez Zjednoczone Królestwo „pozwalają na potencjalnie skuteczną konkurencję przy nabywaniu praw do transmisji omawianych wydarzeń”.

87. Ponadto, co się tyczy uzasadnienia dotyczącego swobody świadczenia usług, UEFA podnosi w odniesieniu do pkt 70 ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji, że Sąd powierzył zadanie oceny proporcjonalności UEFIE, zwalniając od tego Komisję. Ponadto Sąd nie powinien był się opierać na rzekomo uprzywilejowanej sytuacji, z której UEFA korzysta jako podmiot praw, w celu ustalenia, czy uzasadnienie wskazane przez Komisję było wystarczające.

88. Na wstępie należy zauważyć, że krytyka wysunięta przez UEFĘ w ramach niniejszego zarzutu dotyczy w przeważającej części ewentualnych braków uzasadnienia decyzji 2007/730, które pokrywają się z pewnymi uwagami krytycznymi dotyczącymi ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji. Zatem argumenty podniesione przez UEFĘ w ramach tej części zarzutu piątego w przedmiocie uchybień w decyzji 2007/730 stanowią wniosek o ponowne rozpatrzenie zarzutu podniesionego przed Sądem, co nie należy do zakresu kompetencji Trybunału. Argumenty te należy zatem uznać za oczywiście niedopuszczalne⁴⁷.

89. Ponadto argumenty podniesione przez UEFĘ przeciwko ww. wyrokowi w sprawie UEFA przeciwko Komisji nie są w stanie podważyć analizy Sądu, która jest zgodna z orzecnictwem Trybunału dotyczącym obowiązku uzasadnienia.

90. W istocie, zgodnie z tym orzecnictwem uzasadnienie, jakiego wymaga art. 296 drugi akapit TFUE, powinno być dostosowane do charakteru rozpatrywanego aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonać jej kontroli⁴⁸.

91. Tymczasem, biorąc pod uwagę argumenty przedstawione w pkt 14–27 niniejszej opinii na temat ograniczonego charakteru kontroli, którą Komisja sprawuje w odniesieniu do decyzji państw członkowskich ustanawiających wykazy krajowe, Sąd nie powinien zastępować Komisji w tym względzie. W konsekwencji stopień sprawowanej przez niego kontroli powinien również pozostać ograniczony.

92. Zatem w odniesieniu do uzasadnienia ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji dotyczącego ochrony konkurencji, w pkt 71–73 rzeczzonego wyroku Sąd jasno przedstawił powody, dla których uzasadnienie decyzji 2007/730, które ponadto, w przeciwieństwie do wypowiedzi UEFY, zawiera odniesienie do zgodności z prawem ochrony konkurencji, było wystarczające i mogło umożliwić, po pierwsze, UEFIE zrozumienie uzasadnienia Komisji i, po drugie, Sądowi dokonanie kontroli w tym względzie⁴⁹.

47 — Wyrok z dnia 12 września 2006 r. w sprawie C-131/03 P Reynolds Tobacco i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-7795, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo.

48 — Wyrok z dnia 20 stycznia 2011 r. w sprawie C-90/09 P General Química i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-1, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo.

49 — Zwracam również uwagę, że odniesienie, które UEFA czyni w pkt 71 rzeczzonego wyroku, jest błędne, ponieważ Sąd w tym miejscu przywołuje jedynie motyw 20 decyzji 2007/730, bez uzasadniania zgodności spornych przepisów z prawem ochrony konkurencji.

93. W odniesieniu do uzasadnienia ww. wyroku w sprawie UEFA przeciwko Komisji na temat swobody świadczenia usług, należy stwierdzić, że w pkt 70 tego wyroku Sąd rzeczywiście orzekł, że w świetle uzasadnienia decyzji 2007/730 UEFA miała „możność dokonania oceny, czy istnieją dane pozwalające wykazać ewentualny nieproporcjonalny charakter [...] włączenia ogółu meczów tego turnieju do wykazu”. W tym zakresie wystarczy stwierdzić, że rzeczony fragment należy interpretować w związku z pkt 62 omawianego wyroku, w którym Sąd prawidłowo przytoczył orzecznictwo Trybunału dotyczące zakresu obowiązku uzasadnienia – orzecznictwo zmierzające do tego, aby umożliwić zainteresowanym zapoznanie się z uzasadnieniem przyjętego aktu. Twierdzenie, że Sąd nałożył na UEFĘ obowiązek oceny proporcjonalności, jest zatem błędne i musi zostać oddalone.

94. Wreszcie, co się tyczy niewystarczającego uzasadnienia w odniesieniu do naruszenia prawa własności, zwracam uwagę, że Sąd nie tylko stwierdził, zbyt łatwo moim zdaniem, że prawo UEFY zostało dotknięte decyzją 2007/730, lecz również zbadał zgodność tego ograniczenia z zasadami prawa Unii w ramach odpowiedzi na szósty zarzut podniesiony w pierwszej instancji. Z uwagi na odpowiedź, którą proponuję udzielić na czwarty zarzut odwołania UEFY, badanie tego zastrzeżenia jest zbędne.

95. Ze względu na całość powyższych rozważań zarzut piąty nie może zostać uwzględniony.

V – Odwołania w sprawach C-204/11 P i C-205/11 P

96. Na poparcie swego odwołania w sprawie C-204/11 P FIFA podnosi trzy zarzuty. Na poparcie swego odwołania w sprawie C-205/11 P FIFA podnosi cztery zarzuty. Zwracam uwagę, iż argumenty wskazane przez FIFĘ w obu tych odwołaniach pokrywają się i że wygłoszone uwagi krytyczne są w dużej mierze bardzo podobne. Dlatego, pomimo trudności wiążących się ze wspólną analizą zarzutów w stosunku do dwóch odrębnych wyroków Sądu, proponuję jednocześnie zbadać zarzuty podniesione w sprawach C-204/11 P i C-205/11 P.

A – W przedmiocie zarzutu pierwszego w sprawie C-204/11 P i w przedmiocie zarzutu pierwszego w sprawie C-205/11 P

97. Co się tyczy, po pierwsze, ww. wyroku w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji, dotyczącego decyzji 2007/479 w sprawie środków przyjętych przez Królestwo Belgii, oraz, po drugie, ww. wyroku w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji, dotyczącego decyzji 2007/730 w sprawie środków przyjętych przez Zjednoczone Królestwo, FIFA podnosi, że uzasadnienie tych wyroków jest niewystarczające, sprzeczne i niespójne, jeśli chodzi o kwestię, czy mistrzostwa świata FIFA powinny zostać uznane za jednolite wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa. Poprzez różne ustalenia Sąd w pierwszej kolejności przedstawił wewnętrznie sprzeczne rozumowanie w odniesieniu do prawdziwego, w jego ocenie, charakteru mistrzostw świata. Ponadto Sąd wydaje się przyjmować stanowiska sprzeczne i nie do pogodzenia, po pierwsze, stwierdzając istnienie jednolitego charakteru mistrzostw świata jako wydarzenia i, po drugie, stwierdzając, że poszczególne okoliczności mogą wskazać na to, że tak nie jest.

98. Co więcej, zdaniem FIFY, orzekając, że zgłaszające państwo członkowskie nie ma obowiązku przedstawienia konkretnych powodów umieszczenia mistrzostw świata w całości w swoim wykazie wydarzeń, Sąd uniemożliwił Komisji przeprowadzenie intensywnej kontroli i szczegółowego badania zgodności zgłoszonych przepisów z prawem Unii, jak wymaga tego wyrok Sądu w sprawie Infront WM przeciwko Komisji⁵⁰.

50 — Wyrok Sądu z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie T-33/01, Zb.Orz. s. II-5897.

99. Ponadto uzasadnienie Sądu w ww. wyrokach w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji i w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji jest równoznaczne z niezgodnym z prawem odwróceniem ciężaru dowodu. Wreszcie, podając powody, które nie znajdują odzwierciedlenia w decyzjach 2007/479 i 2007/730, Sąd wykroczył poza granice kontroli sądowej.

100. Na wstępie należy zauważyć, że w tych zarzutach FIFA miesza ze sobą, po pierwsze, problematykę zakresu kontroli przez Komisję wykazów krajowych na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552 i zakresu związanej z nią kontroli sądowej i, po drugie, problematykę dotyczącą kwalifikacji jednolitego charakteru mistrzostw świata jako wydarzenia o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa państwa członkowskiego.

101. W odniesieniu do pierwszej z tych kwestii pragnę zauważyć, że z powodów dotyczących zakresu uprawnień Komisji na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, przedstawionych w pkt 14–25 niniejszej opinii, zastrzeżenia FIFY należy uznać za bezpodstawne.

102. Odnośnie do drugiego aspektu należy stwierdzić, że w swojej argumentacji dotyczącej braku jednolitego charakteru mistrzostw świata i zainteresowania, jakie budzą mecze rozgrywane w ramach tych zwozów, FIFA wnosi do Trybunału o weryfikację dokonanej przez Sąd oceny okoliczności faktycznych. Tymczasem ocena okoliczności faktycznych nie stanowi, z wyłączeniem przypadków przeinaczenia przedstawionych Sądowi dowodów, zagadnienia prawnego, które jako takie poddane jest kontroli Trybunału⁵¹. Argumenty te należy zatem uznać za niedopuszczalne.

103. W każdym razie należy uznać za nieskuteczne zastrzeżenie oparte na zarzucanej sprzeczności uzasadnienia, zilustrowanej przez różne, pozbawione kontekstu cytaty pochodzące z ww. wyroków w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji i w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji, ponieważ rzeczone wyroki przedstawiają w sposób wymagany prawem powody, które doprowadziły Sąd do stwierdzenia, że Komisja właściwie dopełniła swojego obowiązku kontroli na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552.

104. Mając na uwadze powyższe rozważania, zarzut pierwszy w sprawie C-204/11 P i zarzut pierwszy w sprawie C-205/11 P należy w części oddalić jako bezzasadne, a w części odrzucić jako niedopuszczalne.

B – W przedmiocie zarzutu drugiego w sprawie C-204/11 P i zarzutu trzeciego w sprawie C-205/11 P

105. W ramach zarzutu drugiego w sprawie C-204/11 P i zarzutu trzeciego w sprawie C-205/11 P FIFA zarzuca Sądowi, że uznał niesłusznie, iż Komisja przeprowadziła przed nim wystarczające dowody i przedstawiła właściwe powody w celu uzasadnienia swoich ustaleń, zgodnie z którymi mistrzostwa świata w całości zostały prawidłowo uznane za wydarzenie o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa. W tym względzie, po pierwsze, Sąd nie zbadał argumentu FIFY dotyczącego rodzaju oraz daty danych, które Komisja powinna wziąć pod uwagę, wydając decyzje 2007/479 i 2007/730. Po drugie, Sąd wziął pod uwagę powody, których nie przedstawiono w rzeczonych decyzjach. Po trzecie, FIFA podnosi, że Sąd naruszył prawo, odmawiając przydania jakiegokolwiek znaczenia praktyce innych państw członkowskich, które nie włączyły meczów „drugorzędnych” mistrzostw świata do wykazów krajowych.

106. Po czwarte, Sąd popełnił błędy przy interpretacji kryteriów, na podstawie których zostało stwierdzone doniosłe znaczenie mistrzostw świata dla społeczeństwa.

51 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Alliance One International i Standard Commercial Tobacco przeciwko Komisji, pkt 85 i przytoczone tam orzecznictwo.

107. Przede wszystkim, zdaniem FIFA, niesłusznie zaakceptował on stwierdzenie Komisji, zgodnie z którym mistrzostwa świata w całości spełniają kryterium dotyczące jego „szczególnego powszechnego oddźwięku” w Belgii i Zjednoczonym Królestwie, oraz uznał, że Komisja dostatecznie i właściwie uzasadniła to stwierdzenie. Ponadto, co się tyczy drugiego kryterium wymienionego w motywie 16 decyzji 2007/730 i w motywie 18 decyzji 2007/730, Sąd przedstawił uzasadnienie, którego nie dostarczyła Komisja, w celu poparcia swojego stanowiska, zgodnie z którym mistrzostwa świata w całości były zawsze transmitowane na bezpłatnych kanałach telewizyjnych. Wreszcie Sąd popełnił błąd, akceptując stwierdzenie Komisji, zgodnie z którym wymóg kryterium dotyczącego dużej liczby widzów przyciąganych przez mecze „drugorzędne” mistrzostw świata został spełniony, i orzekając, że Komisja dostatecznie uzasadniła swoje stwierdzenie.

108. Po pierwsze, odnośnie do argumentu dotyczącego zarzucanego braku uzasadnienia, należy zaznaczyć, że brak wskazówek dotyczących charakteru danych, którymi posłużono się przy przyjmowaniu decyzji 2007/479, został podniesiony przez FIFĘ w ramach zarzutu szóstego w postępowaniu pierwszej instancji, w którym zapadł ww. wyrok w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji, opartego na braku uzasadnienia rzeczony decyzji. Oczywiście w ww. wyroku w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji Sąd nie odniósł się konkretnie do zagadnienia danych, które Komisja powinna była uwzględnić. Nie miał jednak takiego obowiązku, w związku z tym że w sposób wystarczający pod względem prawnym wyjaśnił swoje uzasadnienie i w celu udzielenia wyczerpującej odpowiedzi na podniesiony przed nim zarzut oparł się na rozumowaniu zawartym w pkt 68–74 wskazanego wyroku. Zarzut pierwszy jest zatem bezzasadny.

109. Jeśli chodzi o ww. wyrok w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji, w ramach pierwszego zarzutu podniesionego w pierwszej instancji FIFA wskazała, że wydając decyzję 2007/730, Komisja powinna była uwzględnić wszystkie okoliczności, takie jak, w szczególności, poziom oglądalności mistrzostw świata w latach 1998–2002 i 2006 oraz treść korespondencji między Komisją i władzami Zjednoczonego Królestwa w okresie od sierpnia 2006 r. do lutego 2007 r. W tym względzie pragnę zaznaczyć, że po zbadaniu w pkt 67–72 ww. wyroku w sprawie T-68/08 w sprawie FIFA przeciwko Komisji, w świetle prawidłowej wykładni art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, kwestii uzasadnienia decyzji 2007/730, Sąd ustosunkował się do tych twierdzeń w pkt 74 i 75 rzeczony wyrok. Z tego względu Sąd słusznie wyciągnął konsekwencje prawne ze stwierdzenia, że uzasadnienie decyzji 2007/730 jest wystarczające, orzekając, iż nie można zatem zarzucać Komisji, że nie uwzględniła w nim więcej elementów, w tym tych, które nie istniały w chwili sporządzania wykazu krajowego. Zastrzeżenie to należy zatem uznać za bezzasadne.

110. Odnośnie do zastrzeżenia drugiego należy zauważyć, że po słusznym dokonaniu wykładni motywu 18 dyrektywy 97/36 w pkt 71 ww. wyroku w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji, Sąd – w świetle orzecznictwa dotyczącego obowiązku uzasadnienia – przedstawił w sposób wystarczający pod względem prawnym argumenty wyjaśniające, dlaczego FIFA powinna być w stanie określić względy, którymi Komisja uzasadniła umieszczenie wszystkich meczów mistrzostw świata w wykazie krajowym Królestwa Belgii. Czyniąc to, Sąd prawidłowo wypełnił ciążący na nim obowiązek kontroli sądowej i uzasadnienia. Tak samo, w świetle wykładni motywu 18 dyrektywy 97/36, Sąd wypełnił ciążący na nim obowiązek kontroli sądowej i uzasadnienia w pkt 69–72 ww. wyroku w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji. Zastrzeżenie to należy zatem uznać za bezzasadne.

111. W odniesieniu do zastrzeżenia trzeciego należy stwierdzić, że po pierwsze, tak jak w pierwszej instancji, w ww. wyroku w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji FIFA nie podniosła w sposób konkretny i w postaci precyzyjnego zastrzeżenia problematyki porównania praktyk państw członkowskich do celów analizy zgodności z prawem decyzji wydanych na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, wobec czego nie może skutecznie powołać się na to, że Sąd popełnił naruszenie w tym względzie. Po drugie, pragnę zauważyć, że w pkt 133 ww. wyroku w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji Sąd odpowiedział w pełni na argument FIFY dotyczący nieuwzględnienia przez Komisję okoliczności, że inne państwa członkowskie umieściły w wykazach

krajowych głównie mecze „pierwszorzędne” mistrzostw świata. W każdym razie, ze względu na znaczny zakres uznania przyznany państwom członkowskim w ramach sporządzania wykazów krajowych należy odrzucić argumenty dotyczące porównywalności praktyk innych państw członkowskich. Zastrzeżenie to jest zatem bezpodstawne.

112. Odnośnie do zastrzeżenia czwartego, które dotyczy dokonanej przez Sąd wykładni kryterium szczególnego powszechnego oddźwięku, problematyki transmisji telewizyjnej oraz analizy kryterium dotyczącego dużej liczby widzów przyciąganych przez mecze „drugorzędne”, należy stwierdzić, że w swym zarzucie FIFA kwestionuje część uzasadnienia zaskarżonych wyroków, które Sąd, jak mi się wydaje, przedstawił tytułem uzupełnienia. W istocie, aby oddalić zarzut wywodzony z art. 3a ust. 1 zmienionej dyrektywy 89/552, Sąd oparł się zasadniczo na rozważaniach przedstawionych w pkt 94–100 oraz 117–119 ww. wyroku w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji i na rozważaniach przedstawionych w pkt 112–118 ww. wyroku w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji. W konsekwencji wspomniane zastrzeżenia FIFY powinny zostać oddalone jako nieskuteczne lub w każdym razie odrzucone jako niedopuszczalne, ponieważ dotyczą one okoliczności faktycznych zbadanych przez Sąd, których przeinaczenia FIFA nie wykazała.

113. W świetle powyższego zarzut drugi w sprawie C-204/11 P i zarzut trzeci w sprawie C-205/11 P należy w części oddalić jako bezzasadne, a w części odrzucić jako niedopuszczalne bądź nieskuteczne.

C – W przedmiocie części pierwszej i drugiej zarzutu trzeciego w sprawie C-204/11 P i w przedmiocie części pierwszej i trzeciej zarzutu czwartego w sprawie C-205/11 P

114. W pierwszej części zarzutu trzeciego w sprawie C-204/11 P oraz pierwszej części zarzutu czwartego w sprawie C-205/11 P FIFA przede wszystkim zarzuca Sądowi, że popełnił błąd w ramach oceny proporcjonalności ograniczeń dotyczących swobodnego świadczenia usług i prawa do prowadzenia działalności gospodarczej, które wynikały z odnośnych przepisów krajowych. W istocie, jak podnosi, to Komisja, nie zaś Sąd, miała obowiązek zbadać rzeczone ograniczenia.

115. Następnie Sąd popełnił błąd, uznając, że cel w postaci zapewnienia szerokiego dostępu społeczeństwa do wydarzeń telewizyjnych o doniosłym znaczeniu dla społeczeństwa i prawo do informacji uzasadniały ograniczenia wynikające z decyzji 2007/479 i 2007/730. Szeroki dostęp społeczeństwa nie jest dostępem nieograniczonym. Ponadto Komisja nie może przeprowadzić ograniczonej weryfikacji zgodności zgłoszonych przepisów z prawem Unii. Sąd powinien był orzec, że była ona zobowiązana do weryfikacji „intensywnej” i do przeprowadzenia „szczegółowej oceny”, zgodnie z wymogiem ustanowionym w ww. wyroku w sprawie Infront WM przeciwko Komisji.

116. Wreszcie Sąd niesłusznie stwierdził, że Komisja dostatecznie uzasadniła swoją opinię odnośnie do proporcjonalności ograniczenia swobody świadczenia usług.

117. W drugiej części zarzutu trzeciego w sprawie C-204/11 P i w drugiej części zarzutu czwartego w sprawie C-205/11 P FIFA twierdzi, że Sąd powinien był stwierdzić, iż nie uwzględniając ograniczenia prawa własności ustanowionego w decyzjach 2007/479 i 2007/730 Komisja naruszyła art. 3a ust. 2 zmienionej dyrektywy 89/552 oraz traktat. Co więcej, Sąd naruszył prawo, orzekając, że ograniczenia prawa własności FIFY były proporcjonalne do realizacji wytyczonego celu.

118. W trzeciej części zarzutu czwartego w sprawie C-205/11 P FIFA zarzuca Sądowi, że popełnił naruszenia prawa przy analizie reguł konkurencji. Po pierwsze, Sąd naruszył prawo, uznając, iż Komisja nie miała obowiązku przeprowadzenia analizy bardziej szczegółowej niż ta, którą wykonała. Po drugie, FIFA zarzuca Sądowi, iż stwierdził, że w przepisach zgłoszonych przez Zjednoczone Królestwo nie przyznano ITV i BBC praw specjalnych w rozumieniu postanowień art. 106 ust. 1 TFUE. Stwierdzenie to jest oparte na względach czysto formalnych i teoretycznych.

119. Po pierwsze, pragnę zauważyć, że większość argumentów podniesionych w ramach niniejszych zastrzeżeń może zostać oddalona jako bezzasadna w świetle rozważań dotyczących wykładni art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, przedstawionych w pkt 14–25 niniejszej opinii.

120. W istocie, w ww. wyrokach w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji i w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji Sąd właściwie zastosował art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, orzekając, że państwa członkowskie korzystają z szerokiego marginesu swobodnego uznania przy sporządzaniu wykazów krajowych, wobec czego stopień kontroli spoczywający na Komisji na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552 ma charakter ograniczony. Wyciągnął on w sposób wystarczający pod względem prawnym konsekwencje prawne tego ustalenia, w szczególności w pkt 52, 73–74 i 114–115 ww. wyroku w sprawie T-308/07 FIFA przeciwko Komisji i w pkt 48, 71–76 i 112 ww. wyroku w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji.

121. Ponadto, biorąc pod uwagę argumenty przedstawione w pkt 26–27 niniejszej opinii na temat ograniczonej kontroli, którą Sąd wykonuje w odniesieniu do decyzji Komisji na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, Sąd nie powinien zastępować Komisji w tym względzie. W konsekwencji stopień jego kontroli powinien również pozostać ograniczony.

122. Po drugie, odnośnie do oceny proporcjonalności wykazów krajowych przez Komisję przyznaję, że uzasadnienie decyzji 2007/30 i 2007/479 może wydawać się, na pierwszy rzut oka, powierzchowne w tym względzie. Jednakże w świetle pkt 28–32 niniejszej opinii, ponieważ wyważenie interesów, które mogą być uwzględnione dla celów stosowania zasady proporcjonalności w stosunku do odstępstw od swobód podstawowych, zostało już dokonane przez organ prawodawczy Unii, rolę Komisji należy rozumieć jako pomocniczą i w sposób nieunikniony ograniczoną, biorąc pod uwagę ograniczony zakres kontroli na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552.

123. Mówiąc ogólniej uważam, że uzasadnienie decyzji na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552 należy interpretować w całości, aby nie doprowadzić do rozczłonkowania tych aktów w stosunku do każdego z wydarzeń, które zainteresowane państwo członkowskie uznaje za mające doniosłe znaczenie dla społeczeństwa. Tak więc Komisja ma podstawy do tego, aby dostosować swoją ocenę, różnicując stopień szczegółowości uzasadnienia w zależności od konkretnych wydarzeń. Przykładowo, co się tyczy wydarzeń, o których mowa w motywie 18 dyrektywy 97/36, uzasadnienie może mieć charakter zwięzły, bez ryzyka popadnięcia w automatyzm i przy poszanowaniu w pełni zasady dobrej administracji. W przypadku innych wydarzeń o charakterze indywidualnym Komisja może postarać się przedstawić więcej okoliczności w granicach ustanowionych w zmienionej dyrektywie 89/552. Wreszcie uzasadnienie decyzji Komisji musi być jako całość wystarczające do tego, aby Sąd był w stanie dokonać kontroli sądowej, która powinna również pozostać ograniczona.

124. Z uwagi na powyższe rozważania Sąd słusznie potwierdził ważność, po pierwsze, decyzji 2007/479 w pkt 117–119 ww. wyroku w sprawie T-385/07 FIFA przeciwko Komisji, a po drugie, decyzji 2007/730 w pkt 160–164 ww. wyroku w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji.

125. Po trzecie, w odniesieniu do naruszenia prawa własności, w świetle rozważań zawartych w pkt 33–44 niniejszej opinii w zakresie prawa własności, proponuję oddalić to zastrzeżenie jako bezzasadne.

126. Odnośnie do trzeciej części zarzutu czwartego w sprawie C-205/11 P wystarczy stwierdzić, że w odniesieniu do zakresu swobody, jakim dysponuje Komisja na podstawie art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, Sąd słusznie orzekł w pkt 173 ww. wyroku w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji, że nie miała ona obowiązku przeprowadzenia oceny bardziej szczegółowej, niż ta, której dokonała. Po drugie, Sąd w drodze swobodnej oceny okoliczności faktycznych, w świetle przepisów zmienionej dyrektywy 89/552, mógł uznać, że problematyka przyznawania praw specjalnych nie wchodzi w grę w niniejszym przypadku.

127. Mając na uwadze powyższe rozważania, proponuję oddalić części pierwszą i drugą zarzutu trzeciego w sprawie C-204/11 P oraz części pierwszą i drugą zarzutu czwartego w sprawie C-205/11 P jako bezzasadne.

D – W przedmiocie zarzutu drugiego w sprawie C-205/11 P

128. W zarzucie tym FIFA twierdzi, że Sąd naruszył prawo, potwierdzając wniosek Komisji, zgodnie z którym umieszczenie meczów „drugorzędnych” mistrzostw świata w krajowym wykazie Zjednoczonego Królestwa zostało dokonane po przeprowadzeniu jasnej i przejrzystej procedury. W szczególności FIFA, przeciwnie niż orzekł Sąd, podnosi, że fakt, iż niektóre władze lub organy konsultacyjne w ramach swoich uprawnień zasugerowały ministrowi Zjednoczonego Królestwa ds. kultury, mediów i sportu umieszczenie w wykazie wyłącznie meczów „pierwszorzędnych”, pociąga za sobą obowiązek wyjaśnienia przez Komisję, dlaczego minister nie dopuścił się błędu, przyjmując stanowisko odmienne. Dodaje ona, że Sąd niesłusznie uznał, iż Komisja miała prawo uwzględnienia okoliczności powstałych po dacie sporządzenia wykazu krajowego będącego przedmiotem zgłoszenia.

129. W tym względzie pragnę zauważyć, że argument dotyczący naruszenia warunków jasności i przejrzystości w toku procedury sporządzania wykazu krajowego Zjednoczonego Królestwa został podniesiony przez FIFĘ w ramach zarzutu drugiego w pierwszej instancji. W odpowiedzi na argumenty dotyczące zarzucanego Komisji błędu w ocenie, po przeprowadzeniu w pkt 84–89 ww. wyroku w sprawie T-68/08 FIFA przeciwko Komisji prawidłowej wykładni art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552, Sąd słusznie nie uwzględnił żądań FIFY w pkt 96 zaskarżonego wyroku. W istocie pragnę zauważyć, że art. 3a zmienionej dyrektywy 89/552 nie wprowadza żadnej obowiązkowej konsultacji, której przeprowadzenie spoczywa na władzach krajowych lub ewentualnie na Komisji. I tak organa te nie są związane opinią wyrażoną w trakcie sporządzania wykazu krajowego i nie są zobowiązane do indywidualnej odpowiedzi na uwagi, które są im przedstawiane. Zastrzeżenie to jest zatem bezzasadne.

VI – Wnioski

130. Podsumowując, proponuję, aby Trybunał orzekł w następujący sposób:

- 1) Odwołanie w sprawie C-201/11 P zostaje oddalone. Zgodnie z art. 138 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej UEFA zostaje obciążona, poza własnymi kosztami, kosztami poniesionymi przez Komisję Europejską w związku z niniejszym odwołaniem.
- 2) Odwołanie w sprawie C-204/11 P zostaje oddalone. Zgodnie z art. 138 regulaminu postępowania przed Trybunałem FIFA zostaje obciążona, poza własnymi kosztami, kosztami poniesionymi przez Komisję Europejską w związku z niniejszym odwołaniem.
- 3) Odwołanie w sprawie C-205/11 P zostaje oddalone. Zgodnie z art. 138 regulaminu postępowania przed Trybunałem FIFA zostaje obciążona, poza własnymi kosztami, kosztami poniesionymi przez Komisję Europejską w związku z niniejszym odwołaniem.
- 4) Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz Królestwo Belgii pokrywają własne koszty zgodnie z art. 140 regulaminu postępowania przed Trybunałem.